

ISSN 1652-7224 :: Publicerad den 6 juni 2006

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om fotboll på idrottsforum.org

”En kulturgärning”, varken mer eller mindre, kallar Peter Dahlén utgivningen av boken om fotbollsprogrammet *Match of the Day*, där Martyn Smith skriver programserien 40-åriga historia. BBC, för det är naturligtvis brittisk kvalitets-TV det handlar om, var tidigt ute med direktsänd fotboll, och hade närmare 20 års erfarenhet när man 1964 drog igång *Match of the Day*. Boken, med samma namn som programmet, beskriver utvecklingen under de 40 åren i text och rikhaltigt bildmaterial. Och för att göra lyckan fullkomlig på riktigt har man också ställt en box med tre DVD-skivor till förfogande som kompanjon till boken.

Match of the Day – en hörnpelare i brittisk efterkrigskultur

Peter Dahlén

Institutt for informations- og medievitenskap, Universitetet i Bergen

*Martyn Smith***Match of the Day: 40th Anniversary**

224 sidor, inb., ill.

London: BBC Books 2004

ISBN 0-5635-2181-3

Från dagens horisont, med en uppsjö av fotboll i en mängd TV-kanaler, kan det vara svårt att riktigt förstå vilken kulturell och social betydelse fotboll på TV hade i mediets ungdom. I England gjordes det försök med TV-sänd fotboll redan 1937, men utvecklingen stoppades av andra världskriget. Efter kriget var man på BBC angelägen om att göra ett nytt försök med mer reguljära fotbollssändningar. Tekniken var dock ännu outvecklad och tillät endast sändningar i London-området. Dessutom var man inom engelsk proffsfotboll inte speciellt intresserad av att få sina matcher televiserade, varför lösningen blev att sända från amatörligan, The Athenian Football League, med början en lördageftermiddag den 19 oktober 1946.

Sändningen blev en succé och FA (Football Association) tillmötesgick nu BBC:s förfrågan om att få televisera deras matcher. Den 8 februari 1947 sändes den första matchen, Blackburn mot Charlton i FA-cupens femte runda. BBC fick också lov att sända från själva FA-cupfinalen och även från matchen England–Skottland. Stenen hade satts i rullning.

År 1954 kom nästa steg i utvecklingen av engelsk TV-fotboll då BBC startade magasinprogrammet *Sportview* som sändes en gång i veckan, på en vardag. Detta blev den första fasta programpunkt som sände höjdpunkter från veckans fotboll, tillsammans med intervjuer, reportage samt inslag från andra idrottsgrenar. *Sportview* blev omedelbart mycket populärt, vilket ledde till att man redan året därpå, 1955, introducerade en ny programpunkt, på lördagskvällar och riktad huvudsakligen till fotbollsfans, *Saturday Sports Special*.

BBC
BOOKS40TH ANNIVERSARY
MARTYN SMITH

Saturday Sports Special kom i sin tur att bli föregångaren till klassiska *Match of the Day*, som startade den 22 augusti 1964 på nya kanalen BBC2 med matchen Liverpool–Arsenal (3–2). Under c:a tjugo år, fram till mitten av 1980-talet och den ökade tillgången på fotboll via satellit- och kabel-TV, skulle *Match of the Day* komma att utgöra det ledande formatet för TV-sänd fotboll i England. År 1955 tillkom kommersiella ITV, bestående av en rad regionala TV-bolag, så det har hela tiden funnits konkurrens, även om BBC och ITV ofta har samarbetat och delat upp sändningsrättigheterna mellan sig. *Match of the Day*, med både direktsändningar och höjdpunkter från den gångna veckan, har oftast legat på lördagskvällar, men under vissa säsonger har det flyttats till söndagar och även fredagar. Nu har dess historia sammanfattas både i bokform och på DVD.

I den underbara boken *Match of the Day. 40th Anniversary*, av Martyn Smith, skildras utvecklingen av programmet säsong för säsong ur en mängd synvinklar och perspektiv. Här beskrivs, via intervjuer med bland annat kommentatorer, programledare och producenter, de olika förändringar som själva programformen genomgått. Lika stor möda läggs emellertid på att skildra den parallella förändringen av och de viktigaste händelserna inom själva fotbollen – ligan, FA-cupen och landskamper. Här finns hundratals bilder, många i färg, på spelare, matchsituationer, programblad, kringprodukter med mera. Här finns också en mängd personliga minnen från personer som varit med bakom eller framför kameror och mikrofoner, exempelvis George Best som berättar hur han försökte showa till det litet extra när han och laget var med i dagens match, allt för den stora TV-publikens skull.

Den separata DVD-utgåvan *Match of the Day. The best of the 60s, 70s and 80s*, består av tre skivor fullmatade med härligt nostalgiska men samtidigt både fotbolls- och TV-historiskt informativa inslag.

Match of the Day har genom åren setts av miljontals människor varje vecka och varit av stor betydelse för fotbollens och fotbollsintressets utveckling. Det har helt enkelt utgjort en hörnsten i engelskt kulturliv under en lång rad av år. Att BBC nu sett till att programmets historia finns tillgänglig i bokform och på DVD är därför att beteckna som en kulturgärning av mått.

© Peter Dahlén 2006

 Köp boken från Adlibris.se

 Kjøp boken fra Akademika.no

 Køb bogen fra Polyteknisk.dk

 Köp DVD-boxen från BBC Shop